

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/6. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravljenju mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravlništvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravljenju. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Kranjski deželni zbor.

Jutri se zopet odpro vrata one lepe dvorane v deželnem dvorcu, v katere sredini blesti na stropu Kregarjev lestenelec kot simbol začetka klerikalno-nemške dobe na Kranjskem. Kratko zasedanje je odmerjeno deželnemu zboru, a tem važnejše zadeve pridejo v razpravo. Ena najvažnejših točk bo vsekako sprejetje novega občinskega statuta za deželno stolno mesto Ljubljana.

Klerikalni klub poslancev je danes že čisto na jasnem, kako se bo vršilo zborovanje, njihovi poslanci imajo že deloma izdelane govore in tudi Drobnič in Dular ga že znata skoraj na pamet. Voditelji klerikalne stranke so tudi že natančno dorejeni kako bo in kake bo imelnastope deželni glavar pl. Suklje.

Poslanci nemškega veleposestva so že dobili vpogled v klerikalne karte in jutri bodo vstopili v deželnozborsko dvorano z določeno „maršruto“. Klerikalci in Nemci bodo nastopali sporazumno z baronom Schwarzom. Sivemu in starikavemu deželnemu predsedniku se sicer lahko pripeti, da ga formalno ta ali oni klerikalni poslanec napade, vendar se mu resnih konfliktov ni bati. Radi deželnega zdravstvenega sveta, kjer se bodo klerikalci spravili na zdravstvenega referenta Zupanca, se mu bo morda treba izgovarjati, to pa le zato, da dobe klerikalci za javnost priliko, se izkazati v nastopu proti vladi.

Najbolj klaverno ulogo bodo to pot igrali naši napredni poslanci. „Gorenjec“ jim je svetoval, da naj ostanejo sploh doma, ker pozna njihovo potenco. Mi pa stojimo odločno na demokratskem stališču tudi glede našega deželnozborskega kluba. Prepustimo mu popolno samoupravo in sam naj odloči o taktiki, ki naj jo zavzame. Vplivati nanj nočemo v nikaki smeri, pridržuje si svobodno kritiko o njihovem postopanju. Umevno pa je, da si štejemo v dolžnost ga opozarjati na strankin program, s katerim posamezni vodilni gospodje radi pridejo navskriž. Eno pa je, kar moramo že danes grajati. Jutri je že prva seja zasedanja, a naši poslanci še niso imeli niti ene klubove seje. Očividno se hoče to pot zopet tako delati kot vedno. Dva gospoda hočeta pod enim klobukom odločiti o vseh važnih vprašanjih. Ta nedemokratski pojav, te znake absolutizma in terorizma v deželnozborskem klubu mora vsakdo najostreje obstojati; kajti s takim postopanjem se jemlje veselje do dela vsem ostalim poslaneom in naj bi bili vsi l. vrste moči. In naši poslanci? V deželnem zboru jih bomo zopet imeli priliko gledati, kako znajo zlestiti pod klop. „Slov. Narod“ obeta radi ljubljanskega županstva nujen predlog, ki ga bo Suklje dal na razpravo šele koncem seje. Interpelacije se gospodje očividno ne upajo postaviti. Kako pa tudi? Baron Schwarz bi hitro dr. Tavčarju in Trillerju odgovoril, da

je dvorni svetnik Ploj bil pri njem in da je vprašal že za župana Tavčarja.

Presenečenj od deželnega zbora ni pričakovati. Zgodilo se bo to, kar hočejo klerikalci. Naši bodo kimali.

Iz slovenskih krajev.

Idrija. Dopisniku notice „Idrijski mladini“. Imenitno znate sklepati, da so dijaki avtorji „Jutrovega“ članka o umiranju „Narodne Čitalnice“. Zmotili ste se malo, pa nič ne dé: resnica ostane resnica; kar smo napisali o „Čitalnici“ je žalibog popolna istina in ostala bo, pa če se zaležete v dijake „mladine“ ali pa v kogarkoli. Impertinenco pridržite kar lepo zase. Če dijaki visokošolci niso člani „Čitalnice“, imajo čisto prav — v potapljačo se ladjo nihče ne bo vstopal; tem manj, ker zadnji up na rešilno delo bi jim ravno vi odvzeli v svoji zahrknjenosti. Glede lenuharenja bi tudi najlepše storili, če bi molčali. Kdor hoče, lahko vidi! Seveda, za vas je to premalo: vsaka stvar bi se morala obesiti na največji zvon in zabobnati na najmočnejši boben. V informaciji še to: dopis se je poslal „Jutru“ radi tega, ker „Sl. Narod“ bogne, da bi sprejel kritiko katerega naprednega društva ali posameznega člana. Le odkrite besede, četudi malo ostre, ne — in vse bo dobro! Kako ste pametni!! Zelo žalostno vlogo igrate; zakaj, to boste izvedeli v najkrajšem času, ko bodo začeli izzvati mladini „pisariti“.

Nekdaj Čitalničar.

Opatijske novice. Šolstvo, Lefošnje leto se je vpisalo v hrvaško ljudsko šolo v Opatiji 239 otrok a v hrvaško komunalno malo realno gimnazijo, v kateri se je letos odprl II. razred, 56 učencev. Značilno je, da nemški in italijanski roditelji pošiljajo svoje otroke v hrvaške šole, na žalost naši ljudje, posebno nekateri slovenski starši, pa s svojimi otroci napolnujejo nepotrebno nemško šulferajnsko šolo.

Avstrijska pravica. V Opatiji, v kateri je živjel, poleg par privranih Nemcev in Madžarov, skoraj izključno slovanski, vzdržava naša preljudna mačeha vlada, italijansko šolo za 5, reci pet otrok. Za teh 5 otrok plačuje vlada učiteljico, a za tisoč drugih otrok v Istri, kateri slučajno ne obožavajo italijanskega in nemškega Boga se pa ne zmenj pri ti naši pravični vladi noben hudič. Če pa človek tako [krivično] postopanje vlade kritizira in če ne poljubljuje vedno palic, s katero se nas bije, se ga pa proglasi za veleizdajnika in marš v luknjo z njim. Pa naš Bog tudi še ni umrl in upajmo, da bo prišla sobota, ko bo vzel v roke bič in izplačal trgovce naših koč s tem, da jih bode spodil iz našega hrama in jim iztrgal škarje, s katerimi kroje sedaj nam pravico, in jih zatolkel onemu

teh trgovcev naših koč v zabito grmanjsko butico.

Avstrijska hotelska družba v Opatiji. Ta družba je kupila je svoječasno vsa posestva Južne železnice v Opatiji, katere se cenijo na okroglo 21 milijonov kron. Sedaj kupuje zopet posestvo hotelirja Konrada Quitte za 1.600.000. — Če se vzame v poštev, da ta družba tudi v Trstu kupuje zemljišča in hotele, se lahko vidi, kam pes taco moli. Ker se je svoječasno ustrojilo enako društvo v Opatiji-Voloski na hrvaški podlagi, katero društvo tudi kupuje in je že precej zemljišča kupilo, more se smatrati to nemško hotelsko družbo, kakor nekako nemško kolonizacijsko družbo, katere namen more edino biti, omajati klin za most od Balta do Adrije utrditi.

Opatija-Volosko ali Volosko-Opatija? Opatija-Volosko oziroma Volosko-Opatija je danes že zvezano in tvori eno mesto. Svoječasno se je že sprožila misel, da bi se ta dva kraja pretvorila v eno občino, v eno mesto, katero bi se imenovalo Volosko-Opatija oziroma Opatija-Volosko ala Budim-Pešta. Ker se je pa takoj pojavilo nekako nesoglasje med ljudstvom oziroma občinarjem občine Volosko in podobčine Opatija, moralo se je to nakano opustiti in čakati menda boljše bodočnosti. Kakor se pa sedaj vidi, počelo so se višje oblasti same zato zanimati in poslale so že na razne c. kr. urade v Voloski nalog, da se mora od sedaj naprej vedno in na vsih tiskovinah in pečatih spremeniti ime mesta Volosko v Volosko-Opatija.

Splošni pregled.

Turki ostanejo Turki.

Mladoturki so mnogo obetali in mnogo obetali in mnogo se je od njih pričakovalo. Mislilo se je, da bodo pod njihovim režimom vsaj svojega življenja varni, da prenehajo trpinčenja in ubijanja, ki so bila prej na dnevnem redu. Razvoj dogodkov na Turškem nam pa dokazuje, da so vsa ta pričakovanja ostala samo — pričakovanja. V začetku mladoturškega režima, ko so mladoturki potrebovali pomoči nemuslimanskih narodov, so pač prenehala ubijanja in trpinčenja nemuslimanov, ali komaj so mladoturki premagali staroturke, so že začeli preganjati nemuslimanske narode in danes so trpinčenja in ubijanja Srbov, Bolgarov, Grkov in drugih zopet na dnevnem redu, kot v „starih dobrih časih.“ Razlika je samo v tem, da so danes odgovorni za vsa grozodejstva, ki se vrše v Macedoniji mladoturki ki so se pred nekaterimi meseci govorili samo o slobodi, ravnopravnosti in humanosti. Veliko vprašanje je, seveda, če bodo imeli mladoturki od tega kaj koristi in ako dosežejo svoj cilj, uničenje neosman-

skih narodov. Zgodi se najbrže nekaj drugega: mladoturki izgubijo najmočnejšo svojo oporo, ki so jo imeli ravno v neosmanskih narodih.

Španski klerikalci protestirajo.

Španski klerikalci, ki so — dokler so imeli vso državno moč v rokah — z največjo brutalnostjo zatirali vsako slobodno gibanje in so napolnili ječe z naprednjaki, kličejo sedaj, ko niso na vladi, po slobodi in prireajo protestna zborovanja proti liberalnemu režimu, ki ga je vpeljal na Španskem ministrski predsednik Canalejas. Pri takih zborovanjih pojejo nabožne pesmi, a govorniki kričijo, da je „vera v nevarnosti“. V resnici so pa v nevarnosti duhovniške bisage in ako Canalejas zmanjša število samostanov, ki imajo vse polno tovarn, ne plačajo pa nobenega davka, bo to za Špansko in za njeno obubožano ljudstvo ljudstvo samo dobro.

Velecenjeni volilci!

Razmere, kakršne so sedaj v narodno-napredni stranki, dovedle so me do tega, da odstopam kot deželni poslanec mesta Ljubljane, in Vam dajem, velecenjeni volilci svoj mandat na razpolago.

Nasprotje med starejšo in mlajšo strujo v stranki je dospelo radi doslednega neizvrševanja nje programa do viška. Prišlo je do javnega nasprotja, ki je le v korist nasprotnikom, stranki sami pa v škodo.

Prepričan sem, da stranka potrebuje mlajših moči. Njih še neizčrpana moč in agilnost bi stranko le poživela, če bi se bilo z njimi tako ravnalo, kot ravna vsaka druga s svojim naraščanjem.

Tudi v strankinem vodstvu se je pojavilo proti nekatrim članom tako nazupanje in preziranje, da so morali člani, pripadajoči mlajši struji, izstopiti iz izvrševalnega odbora, in da se n. pr. mene kot izvoljenega drugega podpredsednika stranke ni čisto nič obvestilo in informiralo v tako važni strankini zadevi kot je bila Hribarjeva potrditev.

V sredo 5. oktobra začne se zasedanje deželnega zbora. V tem zasedanju se imajo rešiti ravno za Ljubljano tako s političnega kakor tudi z gospodarskega stališča mestnega davkoplačevalca velevažne zadeve, kot cestni zakon, novi volilni red in statut za Ljubljano ter vprašanje o kršenju ljubljanske avtonomije. To so gotovo tako važne reči, da bi se moral klub deželnih poslancev sklicati že zdavno, da se dogovori o taktiki in razdeli smoteno med svoje člane delo bodočega zasedanja.

Ali do danes, 4. oktobra še ni bil sklican klub poslancev na posvetovanje!

Vsled takih nezdravih razmer v stranki ne morem več prenašati nikake politične

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[114]

„To se razume! Sicer pa povej... povej, Spadacappa, ali si upaš v slučaju potrebe onesvetiti človeka z enim samim ndarcem pesti, pa tako, da pade takoj, ne da bi mogel zakričati?“

„Oh... to se mi je pripetilo že večkrat, gospod vitez...“

„Pa če bi trebalo omamiti dvoje ljudi?“

„Poskusiti je treba... Da, zdi se mi, da lahko obljubim, za dva, ki nista opozorjena naprej... Toda, gospod, kaj potem, če sam udarec ne bi zadoščal?“

Ragastensa je streslo. Zdaj ga je prvokrat obšla misel, da utegne biti treba umoriti te štiri stražnike. In misel mu je povzročila neodoljivo grozo. Umor štirih nesrečnežev, ki jih bo nemara moral zabosti, se mu je zazdel najgroznejši dogodek vsega njegovega pustolovskega življenja. In vendar...

„Kaj naj storim?“ je ugibal, ves bled od tesnobe. „Kaj naj storim?“

In odšel je, ne da bi odgovoril strašnemu vprašanju bivšega bandita. Krenil je naravnost proti krčmi, ki je pod svojim skednjem nudila vojakom improvizirano stražnico. Pomislil je in odločno stopil v skupno izbo.

Častnik je bil še vedno tam. Ragastens je pričel klieti in razgrajati, hoteč opozoriti častnika nase.

„Hudiča! Grom in strela! Kod, za Kriščeve kosti, se potikate, satani!“

„Ej, no!“ je zaklical častnik, ki je bil v kotu izbe sedel k pravkar prinešemu kosilu.

„Ako prihaja ta častnik iz Rima in me je tam videl, me bo spoznal,“ je dejal Ragastens sam pri sebi. „Poskusimo.“

In nadaljeval je svoje srdito klicanje, razbijaje z ročnikom svojega meča po mizi. Kmalu je priteklo par preplašenih strežajk.

„S čim naj postrežemo gospodu kavalirju?“

„Jesti mi dajte, hudiči! Saj poginjam od glada! Smrt božja! Glejte, da se požurite! Saj je že to dovolj, da sem primoran obedovati sam zase... In da bi moral še čakati!“

Častnik je bil vstal in je prihajal naravnost Ragastensu nasproti.

„Pozor!“ si je rekel vitez.

„Gospod“, je dejal častnik in se naklonil, „vidim, da ste vojak...“

„Tako je, gospod...“

„Ali vas dolgočasi obedovati sam zase?“

„Ne morem vam popisati, kako... V Napolju, odkoder prihajam, smo vajeni vselejšega življenja in ljubimo prijazno družbo prav tako kakor lepe udarce z železom... Zato razumete mojo žalost...“

„Torej, gospod,“ je vzkliknil častnik ves vzradoščen, „verjemite mi, da se nahajam natanko v tistem položaju kakor vi... Ali hočete deliti z mano svojo žalost in moj obed?“

„Bogme, gospod, kar ganjen sem od vašega vabila... Z veseljem vam drugujem — toda z enim pogojem...“

„S kakšnim, gospod?“

„Da mi dovolite ravnati po prijateljski in plačati račun.“

„To me ne bo tesnilo, če dovolite vi meni, da plačam pijačo,“ je dejal častnik, čimdalje blaženejši. „Torej, k mizi, prijatelj.“

„Ne spozna me,“ si je mislil Ragastens ter se vsedel častniku nasproti.

Povzel je na glas:

„Ali bi mi mogli razložiti, dragi gospod, kaj je vzrok, da nahajam v tej vaški krčmi častnika papeških halepartirjev? Nemara prihajate iz Rima?“

„Iz Rima!“ je vzdihnil častnik. „Že šest mesecev ni hodila moja noga po njem. V meni vidite nesrečnega izgnanca...“

„Izgnanca!... Torej ste padli v nemilost?“

„Ne, to je samo tako, primera. Njegova Svetost mi je poverila poveljstvo halepartirjev v njegovi tivolski vili... In to si lahko mislite, da mi ta ni kratek čas. Če pomislim, da že pol leta nisem igral partije triktraka z resnim nasprotnikom!“

„Tako jo lahko igrava, ako hočete.“

„Vi ste v resnici šarmanten in pristen kavalir!“

„Torej pravite, gospod častnik, da poveljujete posadki v Tivoli?“

„Da... In njegova Svetost je pravkar dospela tjakaj. Nadejam se, da me vzame s seboj, ko se vrne v Rim. Na vaše zdravje, gospod.“

„Na vaše, gospod! Ta kapljica je nebeška. Toda, če je sveti Oče v svoji vili, zakaj ste vi potem tu?“

(Dalje.)

odpornosti; ne morem pa tudi izvrševati mandata tako, kot bi ga rad po Vašem naročilu.

Vam velečenjeni volilci se zahvaljujem še najpristraneje za Vaše dosedanje zaupanje.

Dr. Ivan Oražen.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1910.

Dnevne vesti.

Iz uredništva. G. Vinko Gabrc je izstopil iz uredništva „Jutra“.

Ganglova kandidatura. Vesele vesti prihajajo z volilnega bojišča na Dolenjskem. Volilni shodi na vse strani in na njih vse polno zavednih volilcev, ki se otrsajo duhovniškega terorizma, ker so začeli samostojno misliti. In ne bodo se zmotili, ako volijo naprednega kandidata Gangla, ki je že v deželnem zboru dokazal, da ima voljo in zmožnosti delovati za ljudstvo, ker je demokrat v najboljšem pomenu te besede, ker ni demagog in ne frazer, nego mož dela. Njegova izvolitev bi bila velikega pomena ne samo za novomeški-belokranjski volilni okraj, nego za slovenski narod sploh.

Iz Novega mesta. Volilni shod v Žabji vasi, na katerem sta govorila kandidat Gangl in poslanec Hribar, je bil zelo dobro obiskan. Volilcev je bilo nepričakovano obilo tako, da v sobah in veži ni bilo prostora. Mnogi so radi tega pod okni poslušali gosp. govornika. Na shod je prišlo tudi nekaj klerikalcev, ki so pa bili čisto mirni. Neki klerikalec se je krepko izrazil proti svojemu tovarišu: Ja, če bi vedel, da Gangl poprej spravi naše fante samo za dve leti k vojakom, kakor Jarc, potem bi ga šel jaz tudi volit. Pojdi Janez in ga vprašaj, če stvar brž izvede, ker poputrnjem moraš že „ajnikat“. Mi napredni kmetje g. Jarcu na takih volilcih častitamo in mu jih tudi privoščimo.

Predstoječe občinske volitve in vpo-kojenci. Od vpokojenega železničarja smo prejeli naslednje vrstice, ki jih radi priobčujemo: Ker je v Ljubljani sorazmerno zelo mnogo vpokojenec, ki so po večini naprednega mišljenja, ljubljanske razmere so jim dobro znane, a poznajo tudi mnogo ljudi in bi lahko mnogo storili za narodno-napredno stranko, ako bi povsod kamor pridejo agitirali za njo.

Gerlovič — hišni posestnik. Znani vladni detektiv Gerlovič si je moral tekom svojega službovanja pri mestni ljubljanski policiji, posebno pa sedaj kot vladni detektiv, najbrže prislužiti precej denarja. Mož si je dal v Rožni dolini zgraditi lično hišico, v kateri bo vedno prav lahko tuhtal svoje detektivske načrte proti avstrijskim veleizdajalcem, obenem pa se ubijal z zapovedmi Božidarja Černeta. — Toda Gerlovič najbrže misli, da mu bo hišo plačal njegov šef ekselencen Černe. Ker pa tudi ta ni voljan tega storiti, se je zidarski mojster g. Stanovnik obrnil na sodnjo in je vložil tožbo proti Gerloviču, ker se ni plačal dolžnega zneska. Obravnava se vrši dne 7. novembra pri tukajšnjem sodišču, soba št. 123.

Že zopet Andretto. Predrznost znane nemškutarja Andretta na Viču je že od sile. Sedaj razpošilja po Viču celo takim slovenskim strankam, ki ne razumejo popolnoma nič nemški, samonemške reklamne listke za svoje izdelke. V teh listkih navaja, da so njegovi izdelki „Hochprima Fabrikate“, ko je vendar že splošno znano, da se ravno v Andrettovi tovarni izdelava največ smrdljivih klobas, kar potrjuje dejstvo, da mu jih je komisija že večkrat tudi zaplenila. Slovenskim strankam na Viču pa svetujemo, naj mu odpošljejo te listke takoj nazaj in ga poduče, da si takih predrznosti ne dovoljujejo.

Mestni policijski siražniki so reveži, to je znano. Služba je težka, a plača neznatna. Za obuvanje dobivajo na leto 17 kron, porabijo pa mnogo več in morajo plačevati še to iz svoje skromne plače. Približuje se zima, slabo vreme in v slabem vremenu se pokvari obuvanje mnogo več kot po letu. Naj bi merodajni faktorji mislili na to in se spomnili teh revnih čuvajev javnega reda.

Avstrijska pošta. Že neštetokrat smo grajali predrznosti nemškutarskih uradnikov na avstrijski pošti. Kako daleč si upajo ti vladni protežiranci, nam priča zopet naslednji slučaj: Znani ljubljanski gostilničar g. Maček je odposlal svojemu kolegu g. Koštomaju, hotelirju v Narodnem domu v Brežicah, neki vzorec brez vrednosti. Samosebi umljivo, da je bil naslov samoslovenski. Toda kaj so storili nemškutarski uradniki na pošti v Brežicah! Kljub temu, da je bil naslov popolnoma pravilno spisan, so ga čisto enostavno prečrtali, vzorec pa odposlali nazaj v Ljubljano. Dobro smo sicer prepričani, da je g. nemškutarjem v Brežicah, g. Koštomaju hotelir v Brežicah zelo napotno, toda gospodiči se bodo ko- nečno morali privaditi, dostavljati pisma itd.

tudi hotelirjem v Narodnih domih na Štajerskem.

Kandijska pošta. Opazoval sem teden dni, ter samo enkrat opazil v poštnem vozu nekaj pošiljatev. Smeh se mi je vsilil, ko sem prvič videl v starodavni voziček vpreženega piucgauerja — pardon, cigansko kljuse in okoli 14 letnega postiljončka. Da, pa kako eleganten in pripraven lokal ima ta slavna poštica, paziti moraš, da se ne ubiješ, predno ti je moči dospeti in oddati — brzojav. Vse v miniaturo. Vse to je za- sluga našega unika klerikalnega župana Zurca in pl. Šukljeja.

Poštni uradi in slovenščina. V rokah imamo ovoj pisma, ki je bilo čisto pravilno naslovljeno: Dol pri Ljubljani. Pismo je potovalo iz Metlike v Dol tri dni in neke na pošti so prečrtali „Dol“ in napisali „Lustthal“. Na kateri pošti se je to zgo- dilo, nam ni znano, ali je značilno za naše razmere, da nas žalijo in izzivajo povsod, mi pa molčimo in trpimo.

Belgijska godba v hotelu „Ilirija“. Hotel „Ilirija“ se smatra za slovenski lokal in vendar je te dni igrala tam godba 27. pešpolka, ki igra drugače samo v kazini in „Unionu“. To je malo čudno.

Akademija. Včeraj zvečer se je vršil v hotelu Tratnik občui zbor izobraževalnega društva Akademije. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da se je omejila Aka- demija vobče na predavanja v Ljubljani, a predavanja na deželi je prepustila „Zvezi slov. izobraževalnih društev“, kateri je šla vedno na roko. Raditega je imela Aka- demija na deželi le tri predavanja, v Ljub- ljani pa devet predavanj v Mestnem domu. Pomanjkanje predavateljev je vzrok, da se ni vršilo več predavanj. Akademija je de- lovala jako intenzivno pri Simon Gregor- čičevi knjižnici in čitalnici. Poleg „Prosvete“ je bila Akademija edina, ki se je brigala za ta zavod. Tretje društvo ki bi se še mo- ralo brigati za knjižnico, svoje naloge ni izpolnjevalo. Knjižnica razpolaga s pre- majhnimi gmotnimi sredstvi, da bi mogla uspešneje delovati. Če se konča enkrat prepri radi Dietlove zapuščine s finančno prokuraturo, potem se bodo njeni letni do- hodki zvišali za kakih 5000 kron in bo mo- gče bolj skrbeti zanjo. Knjižnica šteje danes nad 3000 knjig, a čitalnica 105 ča- sopisov. Urednik Zalar omenja, da je ča- talnica premalo časa zvečer odprta, da bi jo moglo zlasti delavstvo številneje obisko- vati. Iz blagajnikovega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu pre- jemkov 917 kron 93 v, izdatkov 495 K 91 v, torej blagajniškega preostanka 224 kron 02 vin. Naložene razpoložnine ima danes društvo K 1153/40. Na podporah je prejelo društvo od posojilnic 190 kron in sicer od Kmetске posojilnice v Ljubljani, posojilnice v Ribnici, na Vrhniki, Žagorju ob Savi in Loškem Potoku. Dolga ima drušvo 900 K. Izreče se zahvala mestni občini ljubljanski za prostor v Mestnem domu, posojilnicam in časopisju. Pri volitvah so bili izvoljeni: prof. Reisner za predsednika, za odbor- nike pa gg.: Dr. Cerh, dr. Demšar, dr. Šlebing, dr. Stojc, prof. Breznik, dr. Mole, dr. Grošelj, dr. Lavrenčič Jos. in urednik Zalar, za zunanje odbor- nike dr. S. Dolar v Kranju, dr. J. Lončar v Idriji in dr. I. Merhar v Trstu; za pre- glednika pa dr. Ravnihar, dr. Švigelj in dr. Tičar. Pri slučajnostih želi g. Rib- nikar ozkih stikov med Akademijo in Iz- obraževalnim klubom, kar g. predsednik z veseljem pozdravlja.

Dolenjska podružnica „Prosvete“. Na II. rednem občnem zboru se je konsti- tual odbor sledeče: načelnik Ivan Legat; tajnik Avgust Arselin; blagajnik Franc Mramor; knjižničar Aleksander Jakša.

Glasbena Matica opozarja svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši danes zvečer ob 8. uri v društveni dvorani.

Podoknica gospodu ravnatelju Glas- bene Matice Franu Gerbiču. Na predvečer 70. rojstnega dne prezasluznega skladatelja in šolskega ravnatelja Glasbene Matice gos- poda Frana Gerbiča priredi danes zvečer proti 9. uri pevski zbor Glasbene Matice slavljenju pred njegovim stanovan- jem na Turjaškem trgu podoknico. Moški zbor Glasbene Matice zapoje 3 izmed slav- ljenčevih najnovejših skladb: 1. Slanca, 2. Lahko noč, 3. Vinska.

Razpisano ravnateljsko mesto. Na c. kr. državni višji realki v Trstu z nemškim učnim jezikom je razpisano ravnateljsko mesto. Prošnje se morajo vložiti do 15. no- vembra t. l. in sicer potom tržaškega na- mestništva na naučno ministrstvo.

Tujski promet v Ljubljani. Meseca septembra je došlo v Ljubljano 6533 tujcev, 1376 manj kakor prejšnji mesec in za 83 več, kakor isti mesec lanskega leta. Nasta- nilo se je v hotelu Union 1363, Slon 1201, Lloyd 676, Malič 318, pri Avstrijskem ce- sarju 305, Ilirija 291, Južni kolodvor 271, Tratnik 236, Štrukelj 199, Tivoli 167, Ba- varski dvor 100, v različnih gostilnah in prenočiščih pa 1412 tujcev. — Iz Kranj- skega je bilo 1291, iz Dunaja 1042, iz čeških dežel 313, iz Ogrskega 173, iz Hrvatske in

Slavonije 355, Bosne in Hercegovine 83, Nemčije 286, iz Italije 233, Rumunije 2, Rusije 14, Anglije 7, Francoske 17, iz bal- kanski držav 128, iz drugih evropskih de- žel 157, iz Amerike 13 in 7 tujcev iz Azije, Afrike in Avstralije.

Ustanove za železničarje. Kakor vsako leto razdelili se bodo tudi letos do- hodki sledečih ustanov med potrebne, vpo- kojene železničarje: Matija vitez Schöner- rerjeva ustanova, avstrijski pomožni sklad za železničarje, Moric baron Königswarter- jeva ustanova, ustanova za avstrijske želez- niške invalide, Ferdinand Linderjeva usta- nova, S. Hahnova ustanova, Friderik Avgust Birkova ustanova za vdove in sirote, Josip Dorrekova ustanova in Fran Riesnerjeva ustanova za pomoči potrebne čuvajeve vdove. Prošnje za prve štiri imenovane ustanove nasloviti je na kurtorij, sledeče ustanove na generalno tajništvo. Vlagati jih je naj- kasneje do 30. oktobra t. l. pri tajniku po- stajenačelnictva na južnem kolodvoru v Ljubljani; tam je dobiti tudi vsa druga pojasnila.

Solčne kopeli na Barju. Včeraj je dokazala velika ljubljanska družba na svo- jem izletu na lep travnik g. Puha na Barju, da se dajo morske solčne kopeli na zelo prikladen in cen način nadomestiti. Vroče je bilo solnce kakor koncem julija v Kra- ljevici; pošteno smo se potili in zdatno po- speševali toli potrebno snovno zameno na- šega telesa. Tako je prav in zdravo, mnogo bolj kakor sedet v zaduhlih gostilniških so- bah v tako krasnih dnevih.

Pomlad v jeseni. Prijatelj lista nam javlja iz Ajdovščine, da je tam neki divji kostanj sedaj v oktobru, ves zelen in v cvetju.

Pametna konja. Neštetokrat se prime- rijo slučaj, da se izkaže živina pametnejša od človeka. Slični slučaj se je zgodil vče- raj zvečer v Prešernovi ulici. Neki hlapec je peljal dva konja proti domu. Enega izmed obeh je jahal. Toda revež je bil tako poln alkohola, da se je zibal na konju, kakor kaka ladija na vihnem morju. Konja sta morala najbrže spoznati veliko nevarnost in sta radi tega sredi Prešernove ulice nena- doma obstala in se nista hotela ganiti s prostora. Ves prizor je opazovalo mnogo- brojno občinstvo, ki se je jako dobro za- bavalo. No, končno je prišlo na lice mesta oko postave. Stražnik je potegnil hlapca raz konja in ga odpeljal na policijo, da se je tamkaj po dolgem času menda vendar streznil. Oba konja so pa odpeljali domov.

Slabi časi za gobe. Sezona za boljše gobe je pri kraju in na trg donesajo že veliko manj gob in tudi slabšeji material kot prejšnji teden. Včeraj je mestno tržno nadzorstvo konfiskovalo večjo množino ne- užitnih gob, deloma radi gnjilobe, deloma radi črvičnosti. Ob zelo lepem vremenu se zna kakovost gob še nekoliko zboljšati, ob deževju in hujšem mrazu pa preneha rast populnoma.

Najdena gornja jopa. V nedeljo zvečer je bila najdena na Martinovi cesti pri predoru gornja jopa. Dobi se pri g. Ani Lukati, Kolodvorska ulica 35/II. od 11. do 12. ure dopoldne.

Bombe!

Sinoči sem napravil zopet novo lum- parijo, radi katere se bo baronček Schwarz jezil, dokler bo živ, ker tako ga nihče in nikdar ni potegnil kot jaz.

Preoblekel sem se v — Lauterja. Visok sem dovolj in suh tudi, obraz sem pa z raznimi barvami in drugimi rečmi tako spremenil, da sem — ko sem se po- gledal v zrcalu — sam mislil, da imam pred sabo slavnega ljubljanskega policijskega šefa Lauterja, ki se ga razni tatovi in drugi prijatelji teme in samote bojijo ravno toliko, kot vrabci strašila na polju.

Tako našemljen sem se napotil na- ravnost na Bleiweisovo cesto, kjer me je sprejel prosluli Fink z vsemi častmi in me odvedel takoj k bolehnemu barončku.

„Najponižnejši! klanjam se!“
„Dober večer, prijatelj, kaj pa je no- vega?“

„Slabe vesti, gospod baron! Plut je šel zopet v Belgrad in sicer po velikanskem ovinku: čez Pariz, London, Petrograd in Tokio.“

„Pa kaj potem? Naznam ga sodišču, ker ni odložil odgovornega uredništva „Jutra“, samo dokaze mi morate preskrbeti, da ga res ni v Ljubljani, ker drugače se bo zopet norčeval iz mene.“

„Ah, to še nič ni, ker končno to še nobena nesreča ne bi bila, ako bi on čisto nedolžno potoval, brez vsakih posebnih namenov.“

„Kaj ima kake posebne namene?“

„Naravno, ker sicer ne bi delal takih ovinkov. Do sedaj je potoval vedno narav- nost, po najkrajši poti in se ni čisto nič skrival, sedaj je odpotoval pa skrivaj in po takih ovinkih.“

„To je res močno sumljivo in jaz pošljem v Belgrad Finka, ki naj opazuje, kaj bo Plut tam delal.“

Schwarz je pozvonil in vstopil je Fink. Baronček ga sprejme z vso prijaz- nostjo in mu razloži celo zadevo. Fink je po- slušal od začetka mirno, potem je začel bledeti in končno so se mu začele tresti hlačice od strahu.

„Gospod baron, lepo vas prosim, sa- mo v Belgrad me ne pošiljajte, ker Srbi so hudi ljudje in jaz se jih grozno bojim. Po Ljubljani se že še sprehajam, posebno okolu kazine, ali sprehajati se po Belgradu — oh, to je nevarno, silno nevarno. In končno, gospod baron, ako mi Srbi kaj storijo, kdo bo potem vas čuval v Ljubljani?“

„To je pa tudi res“, reče Schwarz, vas potrebujem tukaj. Ali paziti boste mo- rali na to, kdaj se Plut vrne in ga natančno preiskati, ker gotovo prinese sabo kake bombe.“

„Bombe? Oh! To je strašna stvar! Sicer pa vse to spada v delokrog mestne policije in mi se v to reč ne smemo vti- kati, ker bi se nam očitalo kršenje občinske avtonomije.“

„To je tudi res in to bodo morali iz- vršiti vaši organi, gospod Lauter.“

„Jaz sam preiščem Pluta“, odgovorim samozavestno.

„Izborno! Ali odkod vam tolika ko- rajža, gospod Lauter?“

„Zaslug si hočem pridobiti, gospod baron in upam, da bodo na merodajnem mestu vpoštevali mojo požrtvovalnost.“

„Gotovo, gotovo, za to še jaz po- skrbim“, mi seže Schwarz živahno v be- sedo.

„In jaz tudi, ker tudi moja oseba ne- kaj zaleže“, pripomni velikodušni Fink, ves srečen, da ne bo moral iti v Belgrad in da mu ne bo treba iskati pri Plutu bomb.

Tako je končal razgovor in odšel sem — nadzorovati po mestu stražnike, ki so kar zijali od začudenja, da se je začel za- nimati njihov šef enkrat tudi za policijske zadeve. Bav-bav.

Napredni slovenski javnosti!

„D o m o v i n a“ je zopet otvorila svojo dijaško kuhinjo. 100 nadebudnih, nadarjenih dijakov pohaja letos zava, kjer se jim nudi zdrava in zadostna hrana, ki je potrebna, da mlademu, mnogo zahtevajočemu telesu pri napornem duševnem delu ne zmanjka pregodaj moči. Menda ni potrebno pov- darjati, kako plemenito socijalno dolžnost izvršuje s tem napredna javnost, ki je s svojimi prispevki ustanovila to dijaško ku- hinjo in ki jo je dosedaj v tako bogati meri podpirala. Že v prvem letu svojega obstanka ima „Domovina“ zabeležiti naj- lepši uspeh, ki je pripisati edino sloven- skemu naprednemu rodoljubju. Ker je pa za vzdrževanje te dijaške kuhinje potrebna mesečno vedno večja vsota, zato se v za- četku novega šolskega leta v imenu te naše mladine zopet obračamo na slovensko javnost s prošnjo, da ona ne zabi tega pre- potrebnega zavoda, da ga vsestransko pod- pira tudi v naprej in mu ohrani svojo na- klonjenost. Na tem mestu se posebej obrnemo do naših vrlih narodnih dam, da se zopet z ono prisrčnostjo in požrtvovalnostjo poprimajo rodoljubnega dela za „Domovino“. Naj bi ga ne bilo med nami v Ljubljani, ki ne bi mesečno ali letno podal kako vsotico v oskrbo učeče se mladine. Ker pa je pretežna večina di- jaštva doma iz dežele, zato gre naš poziv pred vsem rodoljubom na deželi, da se spominjajo prav pogosto- krat naše kuhinje. V mislih imamo tu naše denarne zavode predvsem pa naše posestnike. Bogat čas jeseni je tu! Ponekod se pridela toliko živil, da dostikrat ne vedo, kam z njimi. Naj bi se v vsakem večjem kraju našlo nekaj toli požrtvovalnih oseh, ki bi zbirali te naruralje in jih po- slali „Domovini“, ki vsak dar hvaležno sprejme. Ker ima „Domovina“ še celo vrsto drugih načrtov, vsled katerih naj bi postala res prava domovina slov. dijaštva in ker je odvisno le od podpor slov. javnosti, v ko- liko se dajo ti načrti izvesti, zato naj bi ne ostal naš poziv brez od- meva!

Pošiljajte naj se naslovijo na „Do- movina“, Ljubljana, Gajeva ulica 2., sicer pa daje pojasnila društveni blagajnik prof. Ant. Jug, Dalmatinova ulica 3/I.

Odbor „Domovine“.

Razne vesti.

* **Prodaja Rubensove slike.** Kakor se poroča ameriškemu listu „New-York Herald“ iz Bruslja, je neki Amerikanec kupil Rubensovo sliko „Kopelj boginje Diane“ za 200.000 dolarjev. Slika je bila namreč sedaj razstavljena na bruseljski sve- tojni mednarodni razstavi in sicer v od- delku, na katerem so bile razstavljene naj- znamenitejše slike iz 17. stoletja. Slika je bila dosedaj last nekega Monakovčana Schuberta.

* **Nov avijatični rekord.** Avijatik Wynmalen je pri poletu v Mourmelon le

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajmo povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisljavo vodo!

Skladiščničar

oženjen, s trgovsko šolo, več železnine in špecerije, išče službe. Vstopi lahko takoj. Naslov pove inšerati biro „Jutra“.

Vincenc Richterja

pomada za lase

je izdelek, prirejen izključno na temelju znanstvenih in zdravstvenih predpisov. Imenitne posledice se prikažejo takoj po vporabi te pomade: rasti pričnejo lasje in brada. Zabrani izpadanje las in povzroča rast las tudi tam, kjer jih prej ni bilo. Cena lončku z navodilom 3 K.

„Schampos“, prašek za umivanje glave. Najboljše učinkujoči pripomoček za snaženje glave. Cena zavojčka 50 vln.

Vincenc Richter, specialist za gojenje las Dunaj IX. Sobieskygasse. Zalogo ima A. MOLL, lekarnar, Dunaj I., Tuchlauben št. 9.

Učenka

v starosti od 14 let naprej, večja slovenskega in nemškega jezika, se sprejme takoj v manufakturno trgovino pri tvrdki N. Küssel v Novem mestu.

Trgovec, ki želi kupiti

110 stotov brinja

popolnoma suhega, ki se more poslati v najoddaljenejša kraja, naj se blagovoli javiti podpisane in naj naznači najvišjo ceno, po kateri bi hotel plačati.

Matej Ventin

Kaštelir pri Poreču (Istra.)

Velika izbira nagrobnih spomenikov

iz vsakovrstnega marmorja, granita, sijenita in labradorja, kakor tudi grobnih okvirjev iz kamna in cementa. Preskrbe se tudi sliko kojnih natančno po fotografiji na spomenike. Naročila izvrši po željah točno in ceno

F. KUNOVAR, kamnosek

pri novem pokopališču, Ljubljana.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se zahvaljujem vsem dosedanjim p. n. gg. naročnikom, kateri so me počastili z obilnimi naročili v moji dolgoletni delavnici v Hilšerjevi ulici ter se jim priporočam, da mi ohranijo svoje zaupanje tudi v bodoče. Obenem naznanjam, da sem svojo

ključavničarsko delavnico

izdatno povečal in se preseli iz dosedanjih prostorov v Hilšerjevi ulici, v popolnoma preurejeno lastno delavnico

Cesta na Rudolfovo železnico 10, nasproti restavracije „Novi svet“.

Ker mi bo možno sedaj svoje p. n. naročnike boljše in točneje postreči, se vljudo priporočam za vsa v mojo stroko spadajoča dela. — S spoštovanjem

RUDOLF GEYER, stavbni, umetni in konstr. ključar.

Ljubljanska delniška plinarna

razpisuje s tem

oddajo svojih voženj

od novembra 1910 naprej.

Podrobna pojasnila in določila v obsegu in vrstah teh voženj se dobivajo brezplačno v plinarniški pisarni ali se pa na zahtevo dopošljejo po pošti.

Ponudbe za prevzete teh voženj naj se vložijo v plinarniški pisarni (na Resljevi cesti št. 28) najkasneje do 9. oktobra 1910.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1910.

Ker je letos vsled vednega deževja

divji

= kostanj

pozneje dozorel,

kupovati ga bom pričel in licence oddajati šele s 1. oktobrom t. l.

V. H. ROHRMANN, Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2

Reservni fond K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na dunajske komunalne srečke à 18 K žrebanje 2. novembra gl. dobitok 300.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4½%

A. Lukič Ljubljana, Pred škofijo 19

priporoča po znano nizkih cenah

jesenske in zimske obleke

najmodernejše površnike, zimske suknje in pelerine za gospode in dečke. Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice. Strogo solidna postrežba.

Za jesensko in zimsko sezono

prispelo nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad	5.000	kom. oblek	za gospode . . .	od K 8—	naprej
"	2.000	"	dečke . . .	" 6—	"
"	2.000	"	otroke . . .	" 4—	"
"	1.000	posameznih hlač	" gospode . . .	" 4—	"
"	5.000	pelerin iz velblodje dlake . . .	" " "	" 6—	"
"	1.500	površnikov, raglanov in zimskih sukenj			
"	500	posameznih modnih telovnikov . . .	" " "	" 3—	"
"	18.000	konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluže.			

Priznane nizke cene!

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ,

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

===== Düsseldorfске oljate barve =====

v pušicah za umetnike in študijsko slikanje.

===== Horodamove patentovane akvarelne barve =====

za šolo in v pušicah za študije.

===== Pastelne barve (stogle) =====

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

===== Tempera barve =====

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

===== Firneži, olja in retuše za slikarstvo =====

===== Slikarsko platno =====

Zahtevajte cenik. z oljnatim in krednim temeljem. Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Tovarna vozov

Peter Keršič v Sp. Šiški

priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah.

===== Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi. =====

Za točno in solidno delo se jamči.

Že rabljeni vozovi se jem-

===== ljejo v račun. =====